

Pohjois-Suomi

Aluehallintovirasto
Opetus- ja kulttuuritoimi

Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan valtion- avustuksen käyttö Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla 2014

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto / Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue / Nuorisotoimi

5.11.2015

Sisältö

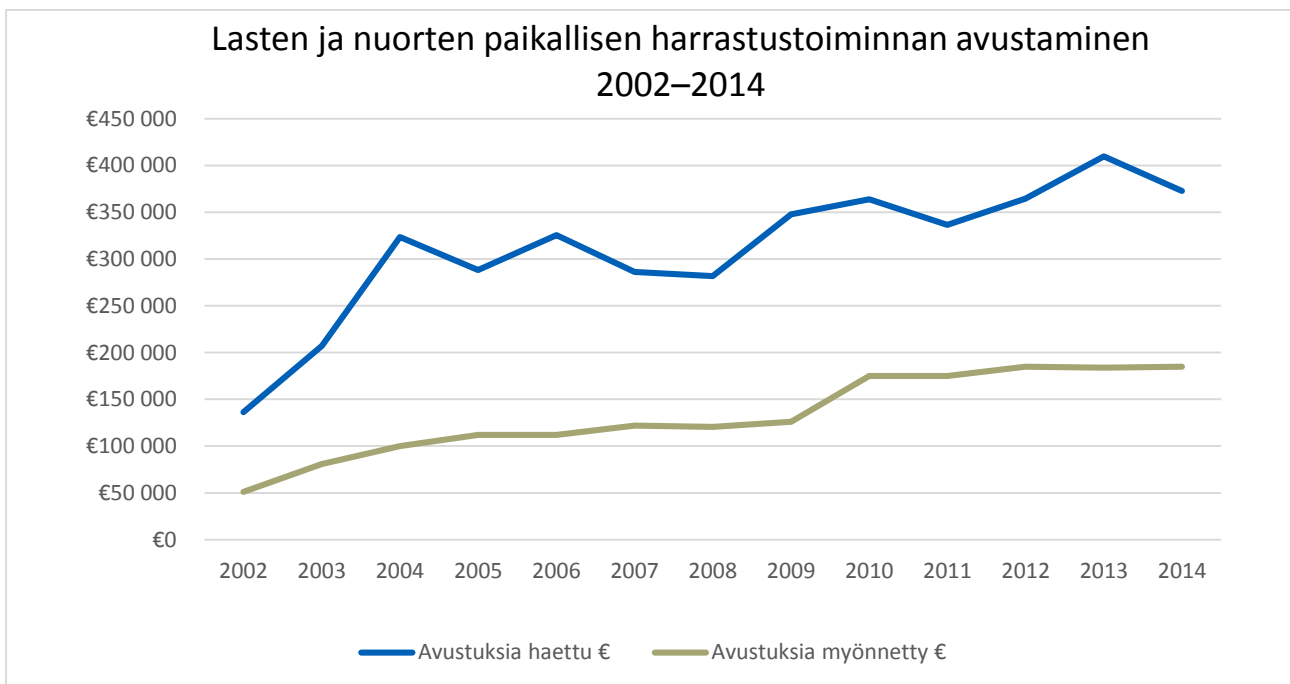
1. TOTEUTUNUT HARRASTUSTOIMINTA VUONNA 2014	2
2. AVUSTUKSEN SAAJAT	3
2.1. Avustusten jakautuminen.....	4
2.2. Alueellisuus.....	5
2.3. Harrastustoiminnassa mukana olevat	6
3. KERHOTOIMINNAN SISÄLTÖ.....	7
4. TILISELVITYS	9

1. TOTEUTUNUT HARRASTUSTOIMINTA VUONNA 2014

Vuodesta 1999 alkaen valtion talousarvioon on varattu harkinnanvarainen määräraha lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan. Aluksi Oulun lääninhallitus, vuosina 2010–2013 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja vuoden 2014 alusta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston nuorisotoimi on jakanut määrärahan Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan harrastustoiminnan järjestäjille.

Tässä raportissa selvitetään kauden 2014–2015 harrastustoiminnan valtionavustuksen käyttöä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Raportissa myös verrataan tietoja aikaisempien vuosien tietoihin. Raportin tiedot on kerätty valtionavustusta saaneiden tiliselitys- ja toimintaraporteista, jotka tuli palauttaa aluehallintovirastoon 31.7.2015 mennessä.

Yhteenlasketussa avustusten hakusummassa on tapahtunut hidasta kasvua aaltoliikkeen muodossa vuodesta 2004 lähtien (Kuva 1.). Vuonna 2014 avustusta myönnettiin puolet haetusta summasta kun, vuonna 2004 avustusta myönnettiin noin 1/3 haetusta.

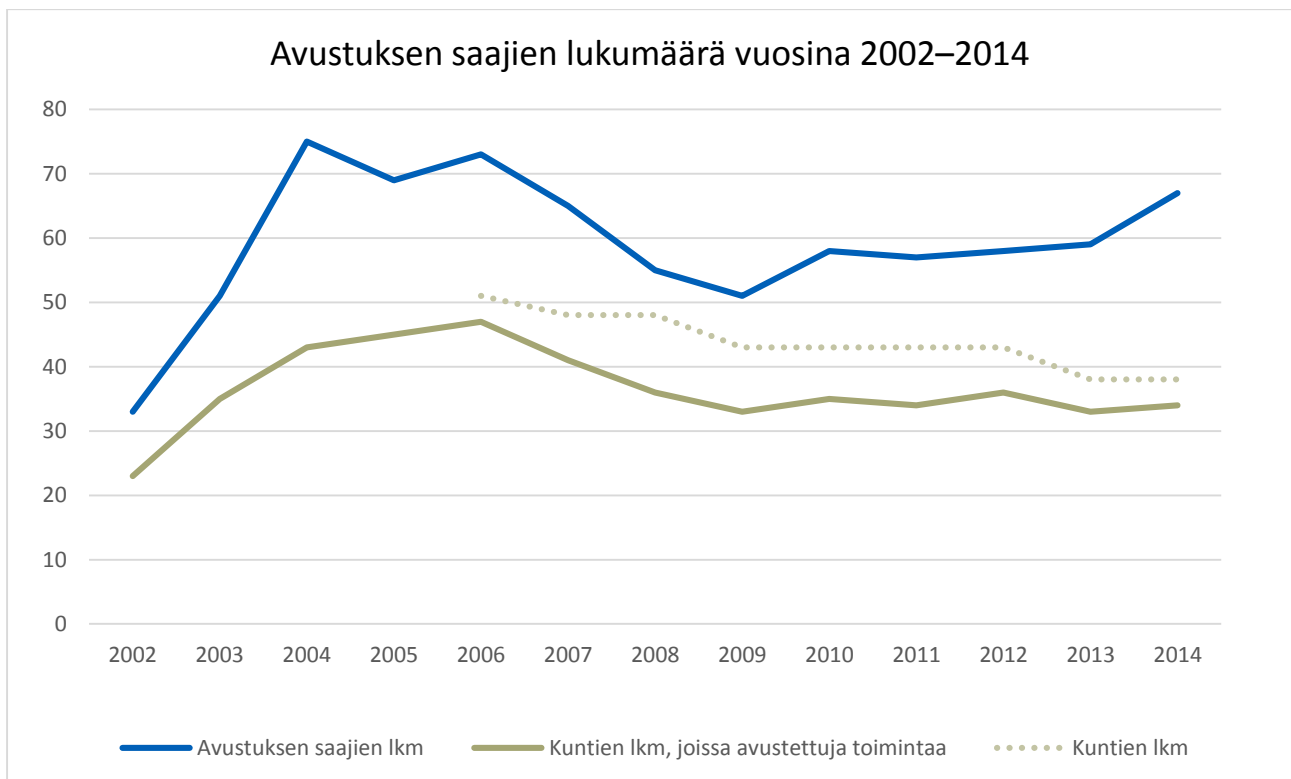

Kuva 1. Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksen haettu ja myönnetty euromäärä 2002–2014.

2. AVUSTUKSEN SAAJAT

Vuonna 2014 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto teki 67 myönteistä harrastustoiminnan valtionavustuspäätöstä, mikä on kahdeksan enemmän kuin edellisellä vuonna. Kaksi hakijaa sai avustuksen käytölle jatkoaikaa vuoden 2015 loppuun asti, joten niiden tietoja ei tässä raportissa ole.

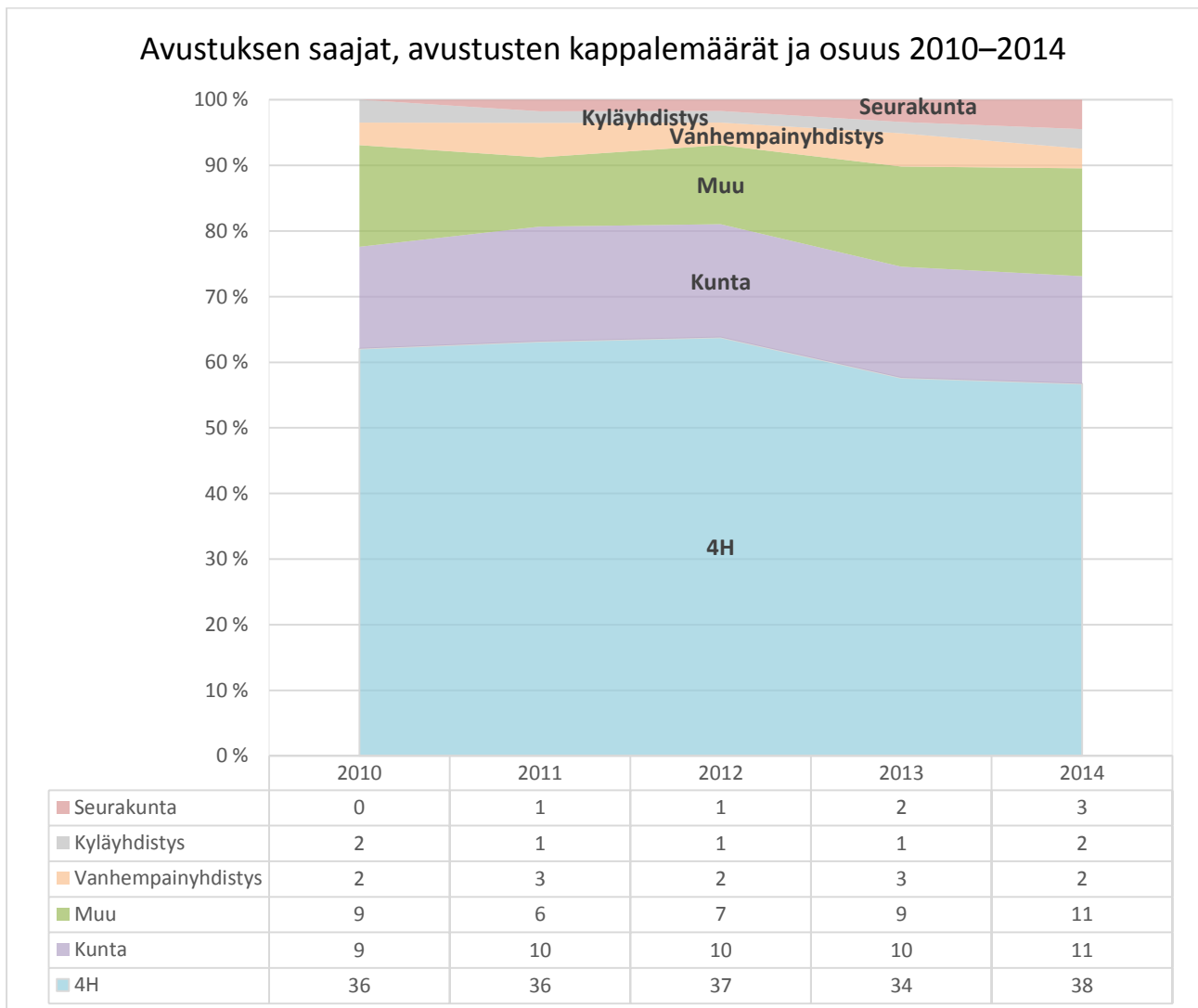
Kuvassa 2. on laskettu kuinka monen kunnan alueelle avustus on kohdistunut niin että avustuksen on saanut joko kunta itse tai kunnassa sijaitseva yhdistys. Kuvasta nähdään, että avustusta on kohdistunut vuosittain suurimpaan osaan alueen kunnista. Vuodesta 2006 kuntien määrä alueella on vähentynyt 13:sta kuntaliitosten myötä. Vuonna 2014 avustusta saaneiden tahojen määrä lähti pieneen nousuun muutaman tasaisena pysyneen vuoden jälkeen.

Kuva 2. Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksen saajien lukumäärä 2002–2014.

2.1. Avustusten jakautuminen

4H-yhdistykset ovat selvästi suurin avustuksen saajataho Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla, vaikkakin niiden osuus on hieman laskenut vuodesta 2012 lähtien (Kuva 3.). Kuntien sekä kylä- ja vanhempainyhdistysten osuudessa ei ole tapahtunut juuri muutosta, mutta muiden yhdistysten osuus on hivenen kasvanut parin viimeisen vuoden aikana. Luokkaan ”muu yhdistys” kuuluivat vuonna 2014 kolme urheiluseuraa, luonnonsuojeluyhdistys, monikulttuurinen yhdistys, partiolippukunta, yleishyödyllinen ihmisten hyvinvointia tukeva yhdistys sekä neljä muuta lapsia ja nuoria tukevaa yhdistystä.

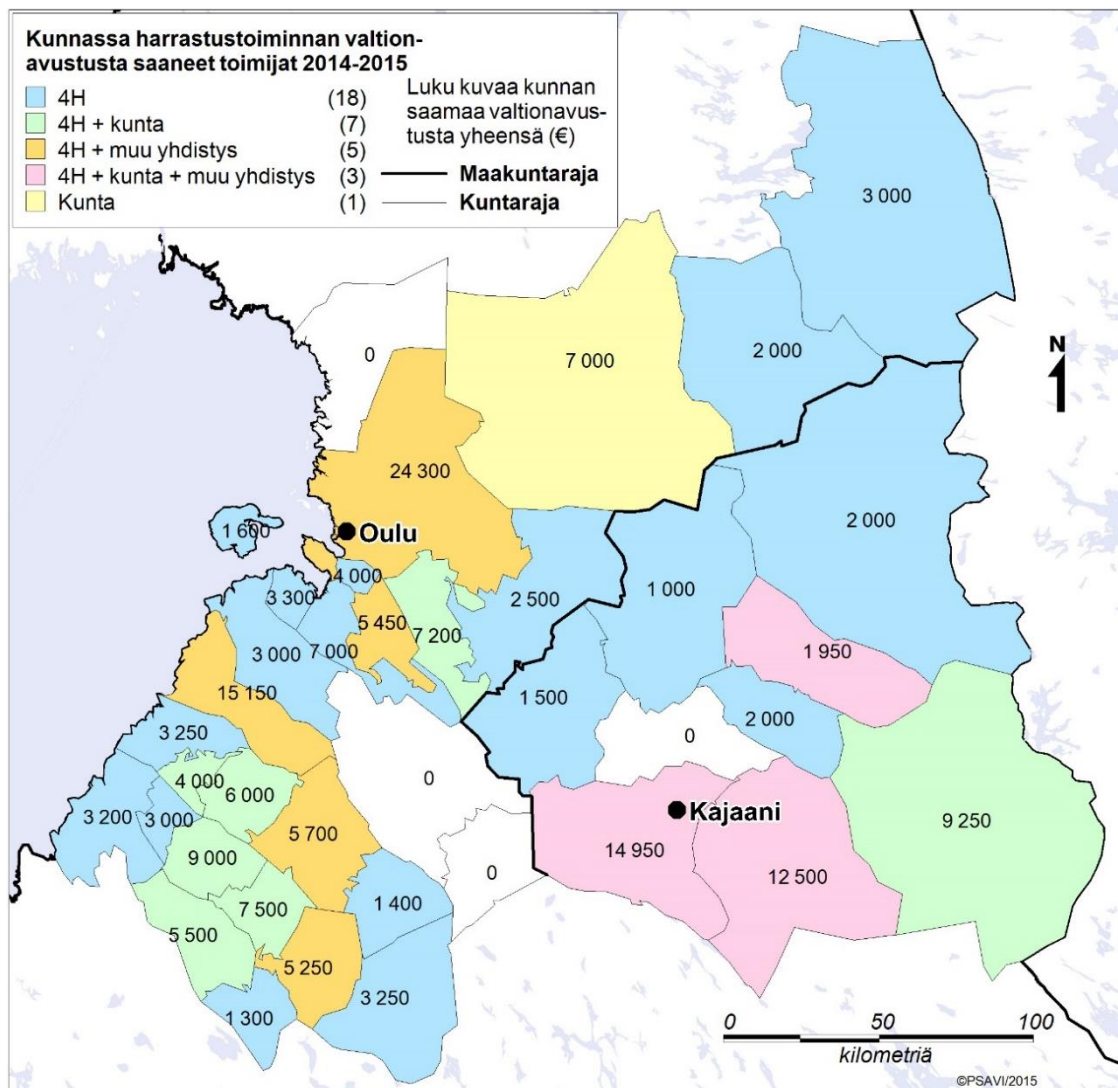
Kuva 3. Avustuksen saajat, avustusten määrä ja jakautuminen eri toimijoiden kesken 2010–2014.

2.2. Alueellisuus

Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla harrastustoiminnan valtionavustuksella järjestetty kerho- ja päiväleiritoiminta on siis ollut aina melko kattavaa. Vuonna 2014 vain neljässä alueen kunnista ei ollut harrastustoiminnan valtionavustuksella järjestettyä toimintaa (Kuva 4.). Siikalatvasta ja Paltamosta haettiin avustusta, mutta sitä ei myönnetty. Myöskään Hailuodossa ei lopulta ollut valtioavustettua toimintaa, sillä hakija perui saamansa avustuksen. Edellisvuoteen verrattuna uutena kerhotoimintaa järjestettiin Alavieskassa ja Siikajoella. Paltamossa ja Pyhännällä toimintaa ei ole järjestetty viimeiseen viiteen vuoteen.

Suurimmassa osassa kunnista valtionavustuksella rahoitettua toimintaa järjestivät 4H-yhdistykset. Osassa kuntia oli lisäksi kunnan tai muun järjestön pitämää toimintaa. Muutamassa oli jopa kaikkien kolmen eri tahon järjestämää toimintaa. Osassa kunnista avustusta saaneita toimijoita oli useita: Oulussa avustusta sai 9 hakijaa, Kajaanissa 6, Raahessa 6 ja Sotkamossa 4.

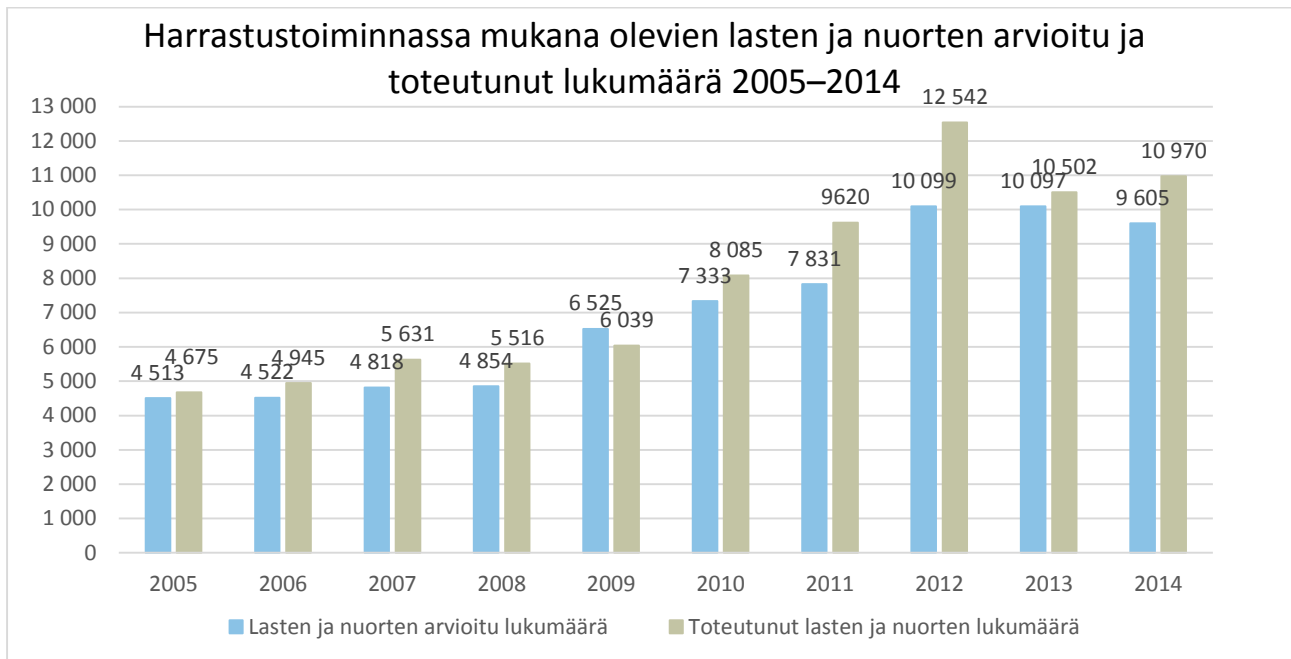
Kerho- ja päiväleiritoimintaan osallistui yli puolet kunnan 9–15-vuotiaista 16 kunnassa ja 7–18-vuotiaista 6 kunnassa. On huomioitava, että sama henkilö on voinut tulla lasketuksi tilastoihin useamman kerran, jos hän on osallistunut useampaan kerhoon, jolloin luvut antavat todellisuutta hieman positiivisemmän kuvan.

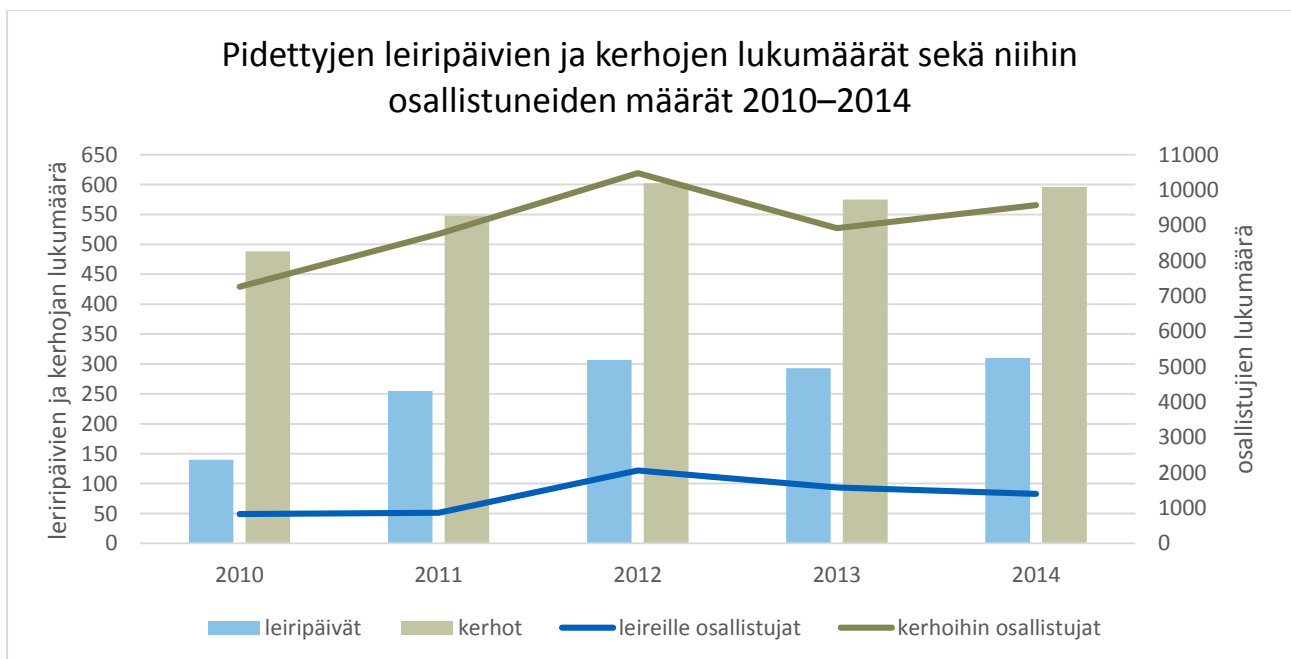
Kuva 4. Kerhotoiminnan alueellisuus vuonna 2014.

2.3. Harrastustoiminnassa mukana olevat

Arviot toimintaan osallistuvien määristä valtionavustusten jättöhetkellä ovat olleet useana vuonna toteumia alhaisempia ja niin myös vuonna 2014 (Kuva 5.). Toimintaan osallistuneiden lasten ja nuorten määrä on noussut tasaisesti vuoden 2012 piikkiä lukuun ottamatta. Valtionavustuksella toteutettiin kaikkiaan lähes 600 kerhoa ja reilut 300 leiripäivää (Kuva 6.). Yhteensä kerhoille ja leireille osallistui 10 970 lasta ja nuorta. Näistä tyttöjen osuus oli 52 %, eli sukupuolet jakautuivat hyvin tasaisesti.

Kuva 5. Harrastustoimintaan (ml. päiväleireihin) osallistuneiden lasten ja nuorten arvioitu ja toteutunut lukumäärä vuosina 2005–2014.

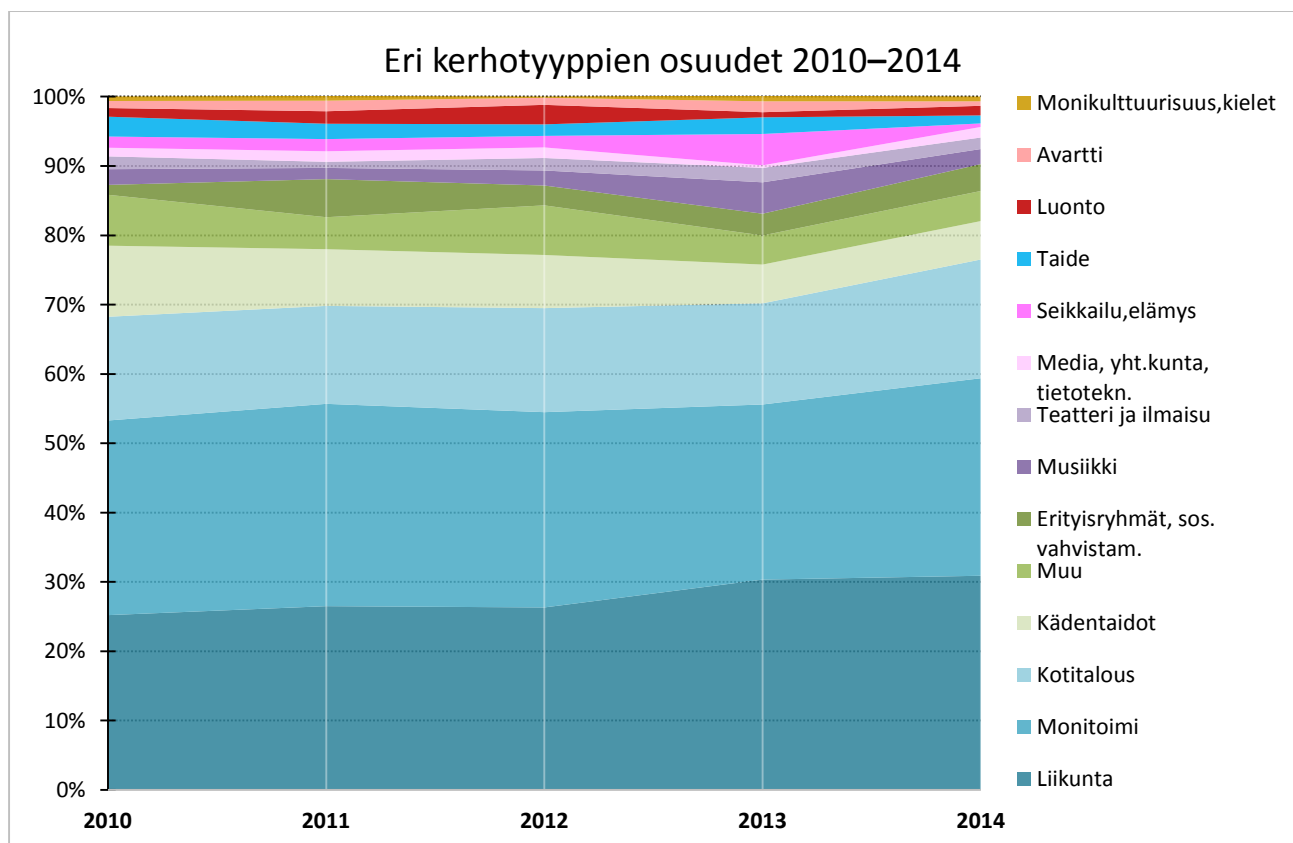

Kuva 6. Leiripäivien ja kerhojen lukumäärät sekä niihin osallistuneiden lasten ja nuorten määrät 2010–2014.

3. KERHOTOIMINNAN SISÄLTÖ

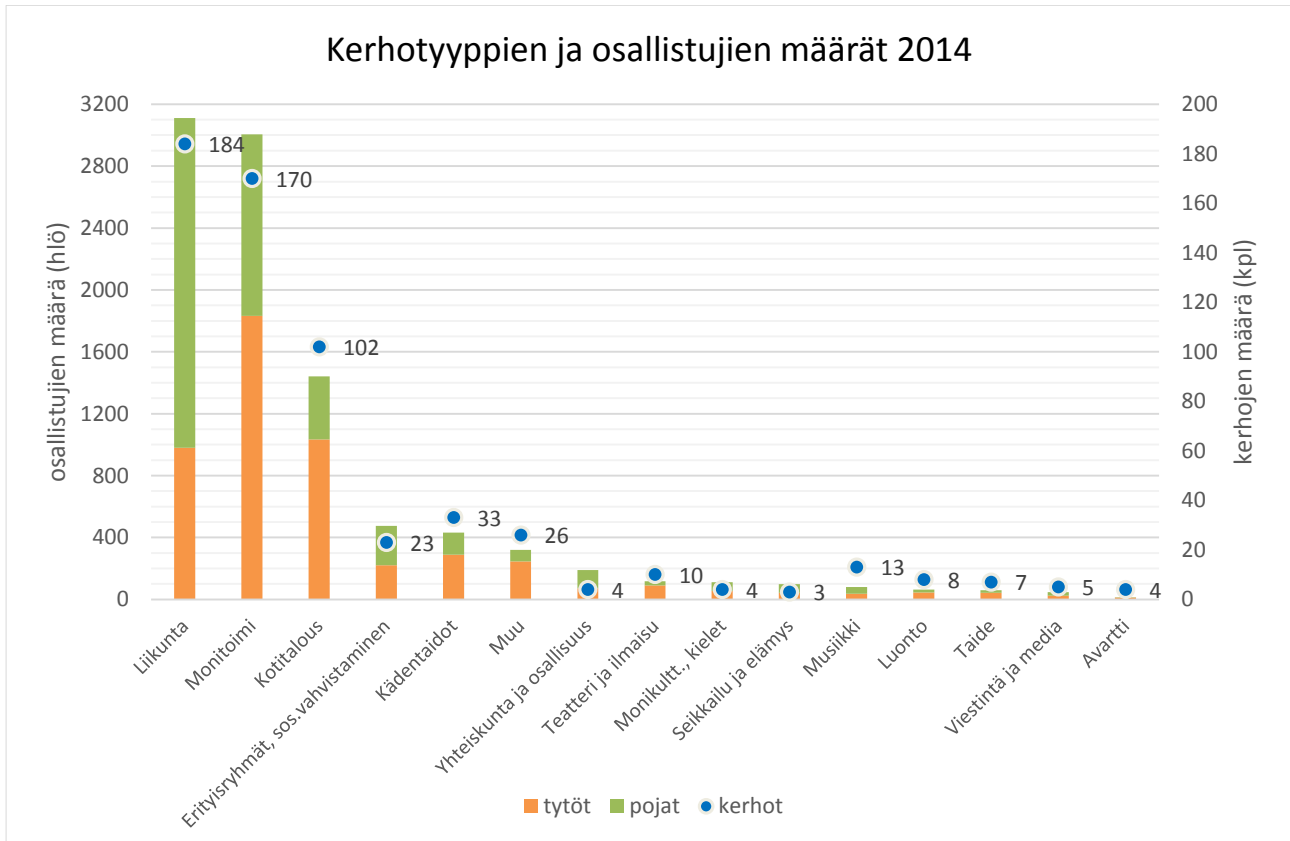
Päiväleireillä ja kerhoissa karttavat lasten ja nuorten sosiaaliset ja liikunnalliset taidot sekä käden- ja arjen taidot. Niissä on mahdollista ilmaista itseään taiteen, musiikin tai vaikkapa teatterin keinoin. Voi seikkailla luonnossa, opetella hevosen hoitoa tai korjata mopoa. Toiminta ei vaadi jäsenyyttä eikä tähtää kilpailuun. Toiminta on lasten ja nuorten saavutettavissa niin ajallisesti kuin paikallisesti ja on maksutonta tai maksut ovat kohtuullisia. Vaikka toiminta on rentoa vapaa-ajanviettoa, se on ohjattua ja suunnitelmallista. Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöön.

Eri kerhotyyppien osuuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisten viiden vuoden aikana (Kuva 7.). Suosituimmat kerhotyypit, eli liikunta-, monitoimi- ja kotitalouskerhot, ovat vain vahvistaneet asemiaan. Vuonna 2010 ne kattoivat 68 % kerhoista, kun vuonna 2014 luku oli 77 %. Vuodesta 2010 kädentaitokerhojen osuus on laskenut lähes viisi prosenttiyksikköä ja muut kerhot kategoriaan kuuluvien kerhojen osuus on laskenut kolme prosenttiyksikköä. Muuten muutokset kerhojen määrissä ovat hyvin pieniä. Kategoriaan muut kerhot kuului enimmäkseen erilaisia hevosiin tai muihin lemmikkieläimiin liittyviä kerhoja.

Kuva 7. Kerhojen osuudet toimintamuodoittain 2010–2014.

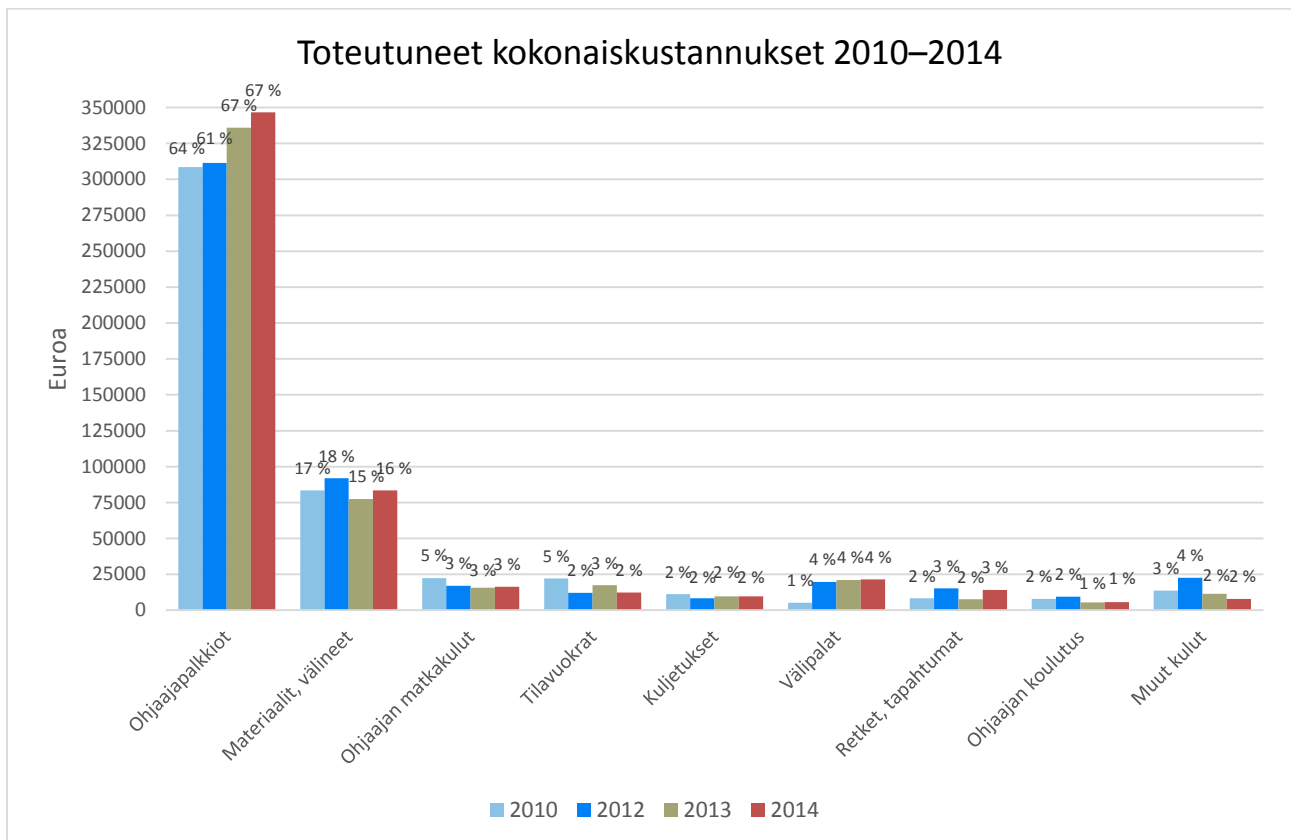
Liikuntakerhojen (68 %) ja yhteiskunta- ja osallisuuskerhojen (62 %) kävijöistä selkeä enemmistö on poikia (Kuva 8.). Tytöt puolestaan olivat reilusti enemmistönä kotitalous (72 %), kädentaidot (67 %), teatteri (77 %), luonto (73 %), taide (71 %) sekä muu -kategoriaan kuuluvissa kerhoissa (77 %). Kävijöitä kerhoa kohden oli keskimäärin noin 16 henkeä.

Kuva 8. Kävijämäärät kerhotyypeittäin ja kerhojen määrä 2014.

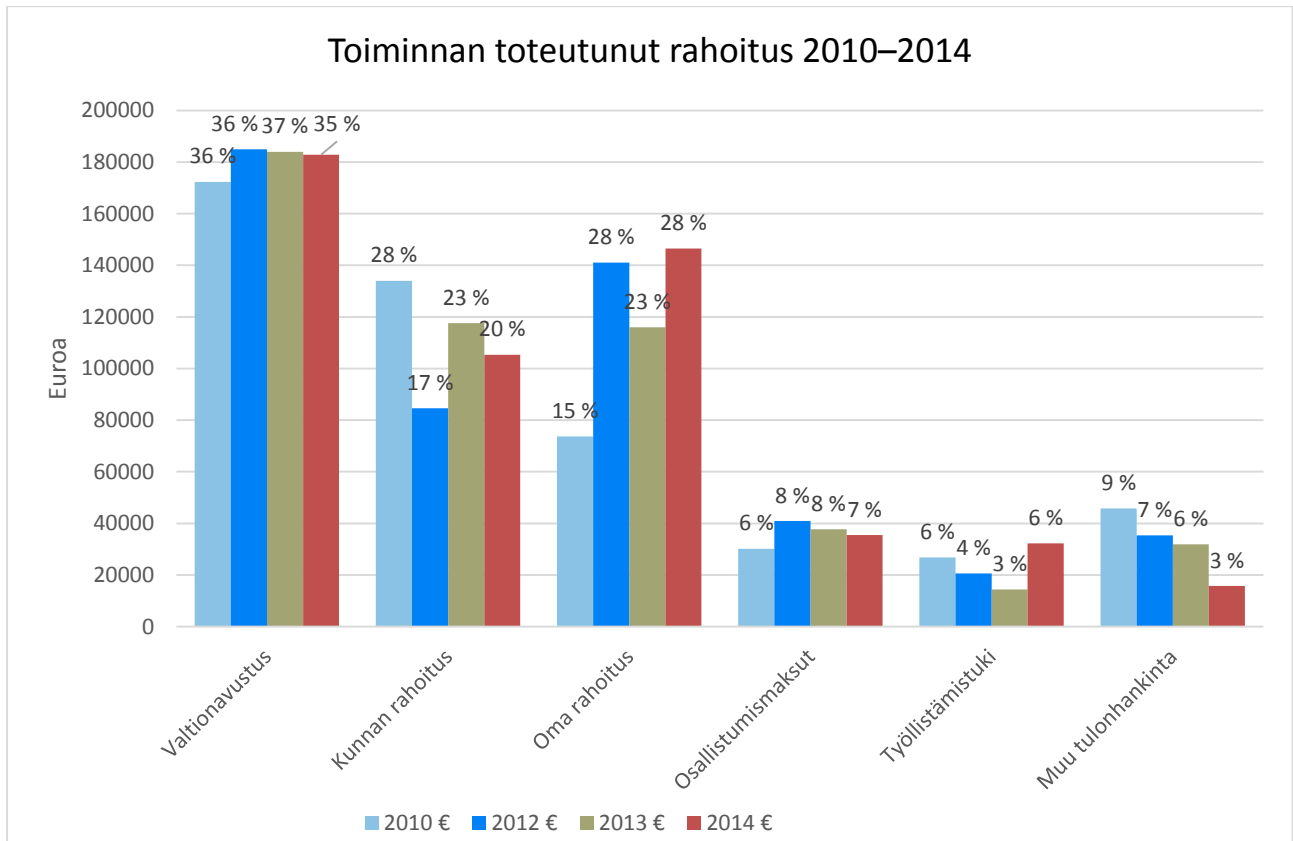
4. TILISELVITYS

Vuonna 2014 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto jakoi 185 000 euroa harkinnanvaraista valtionavustusta lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan (Kuva 1.). Vuonna 2014 kerhotoiminnan kokonaiskustannukset olivat 517 681 €, eli noin 16 000 € enemmän kuin edellisellä vuonna. Kasvua vuodesta 2010 on tapahtunut 7 %. Kuvasta 9. näkee eri kustannusten euromäärät ja osuudet vuosina 2010–2014. Vuosi 2011 on jätetty tilastokuvista 8. ja 9. pois, koska luvut poikkeavat niin paljon muista vuosista, että on syytä olettaa raportoinnista tapahtuneen virheitä. Ohjaajapalkkioissa on tapahtunut jatkuvaa pientä kasvua, mutta muut kulut vaihtelevat hiukan ylös ja alas vuosittain ilman selkeää trendiä. Luokkaan muut kulut lukeutuu yleensä vakuutusmaksuja sekä rekisteriotteisiin ja lehti-ilmoituksiin meneviä kuluja.

Kuva 9. Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kokonaiskustannukset 2010–2014.

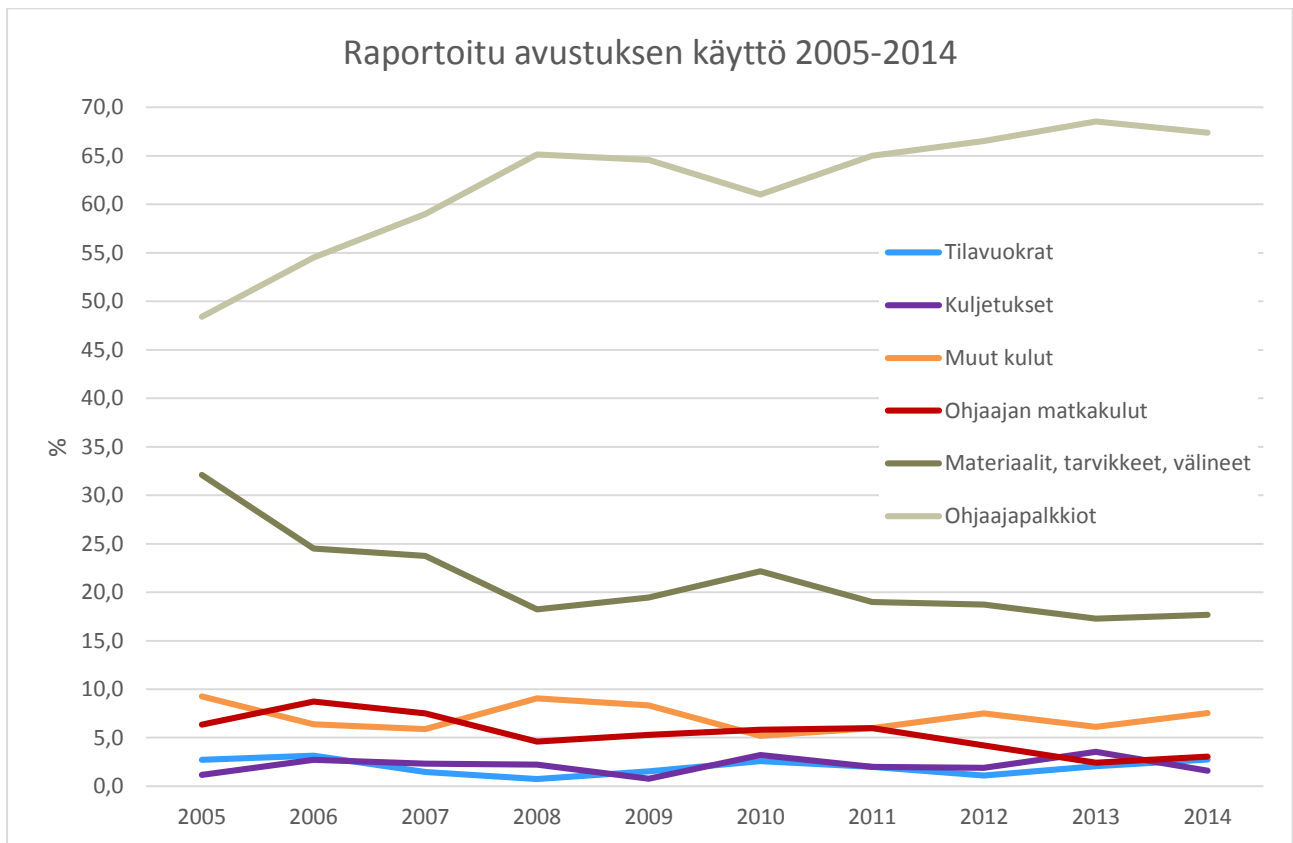
Valtionavustuslain mukaan valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvia kustannuksia kokonaan vaan toiminnan järjestäjän on maksettava omarahoitusosuus. Kuntatoimijalla omarahoitus on yhtä kuin kunnan rahoitus. Yhdistyksellä voi olla omarahoituksen lisäksi rahoitusta myös kunnasta, jossa yhdistys sijaitsee. Valtionavustuksen osuus kokonaisrahoituksesta on pysynyt tasaisena vuodesta 2010 ollen reilu kolmannes kuluista (Kuva 10.). Eniten vaihtelua on juuri kunnan rahoituksessa ja omassa rahoituksessa. Muu tulonhankinta näyttää laskevan vuosi vuodelta. Onko niin, että yhdistysten resurssit hankkii muuta rahoitusta esimerkiksi myyjäisten kautta ovat hupenemassa.

Kuva 10. Toiminnan toteutunut rahoitus vuosina 2010–2014.

Kuvassa 11. näkyy mihin kuluihin harrastustoiminnan valtionavustus on käytetty vuosina 2005–2014. Avustusta käytetään selkeästi eniten ohjaajapalkkioihin, joiden osuus on kasvanut 19 prosenttiyksikköä vuodesta 2015. Vastaavasti materiaali-, tarvike- ja välinekulujen osuus on laskenut 14 prosenttiyksikköä. Muiden kulu-
luokkien osuudet pysyttelevät alle kymmenessä prosentissa, ja niiden osuuksissa on tapahtunut vain vähän muutoksia.

Yhteenvetona voidaan todeta, että harrastustoiminnan valtionavustukselle on Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla kysyntää. Alueella on paljon lapsia ja nuoria, jotka tarvitsevat matalan kynnyksen harrastustoimintaa. Toisaalta alueella on pinta-alaltaan suuria kuntia, joissa on pitkät välimatkat kuntakeskuksen ja sivukylien välillä. Avustuksella saadaan tuettua harrastustoimintaa pienillä paikkakunnilla ja sivukylillä, ja näin edistettyä lasten ja nuorten tasavertaisia mahdollisuuksia saada harrastaa.

Kuva 11. Raportoitu avustuksen käyttö vuosina 2009–2013.